

Korespondenční Seminář z Programování

31. ročník

KSP

Říjen 2018

Milí řešitelé, milé řešitelky!

Školní rok je v plném proudu, léto vystrídá podzim a večery jsou čím dál delší a sychravější. Jsme rádi, že jste si třeba i během nich našli čas na řešení úloh, které jsme pro vás připravili. V tomto letáku najdete jejich autorská řešení.

Od letoška jsou řešení každé série rozdělena na dvě části: na samostatná autorská řešení, která vydáváme brzy po termínu série a jejichž první variantu najdete v tomto letáku, a komentáře k došlým řešením, která vydáváme až po opravě vašich řešení.

Pokud se vám cokoliiv nezdá nebo máte nějaký dotaz, neváhejte se ozvat na našem fóru nebo emailem na známou adresu.

Vzorová řešení první série třicátého prvního ročníku KSP

31-1-1 Karkulčin byznys

Jak si mnozí z vás jistě rozmysleli (a ostatně, jak napovídá už ukázkový příklad), hladové řešení sryh „nejprve obejdí všechny domy na jedné straně a pak všechny na druhé“ ne vždy funguje. A jak už to občas bývá u úloh, kde předem není jasná strategie, vyplácí se zkusit použít nějaký druh dynamického programování. Nejprve ale začneme s pomalým (ale korektním) řešením, které postupně zrychlíme až na to vzorové.

Ukrutné pomalé řešení

Jako první nás může napadnout vyzkoušet všechna možná pořadí, v jakých může Karkulka domy navštívit. Těch je tolik, jako možných značičanů čísel 1 až N ; tedy $N! = 1 \cdot 2 \cdot \dots \cdot N$ (pokud jste se tímto znakem ani ještě nesekali, vězte, že $N!$ se čte jako „en faktoriál“ a o něm značičáním se odborně říká *permutace*).

Pro každé pořadí rozřešení jsme schopni v čase $\mathcal{O}(N)$ snadno spočítat, kolik úsilí Karkulka vynaloží, pokud se tímto pořadím bude držet; detaily si jistě zvládnete rozmyslet sami. Stačí tedy umět vygenerovat všechna možná pořadí a pak z nich vybrat to nejlépehodnější, což zvládneme v čase $\mathcal{O}(N \cdot N!)$.

Pokud už jste se někdy s faktoriálem setkali, určitě víte, že roste poměrně rychle. Už 12! je přibližně 5×10^8 , což je zhruba počet operací, které běžný procesor zvládne vykonat za vteřinu. Vstupy s $N > 15$ tedy tímto přístupem nemáme šanci vyřešit včas.

Zrychlujeme

Předchozí řešení můžeme o něco zrychlit, když si uvědomíme, že plno vygenerovaných pořadí je nutné neoptimálních. Určitě se totiž Karkulce nikdy nevyplácí projít kolem domu, kde ještě letáky nerozdala, a žádné letáky tam nevyložit.

V každém optimálním řešení tedy Karkulčina cesta vypadá tak, že všechny vyřízené domy tvoří souvislou oblast kolem Karkulčina domu, a Karkulka tuto oblast postupně zleva a zprava rozšiřuje tím, jak roznaší další letáky. Každou takovou cestu tedy můžeme popsat posloupností znaků L a R, kde na začátku Karkulka stojí doma a po každé instrukci L, resp. R se přesune do nejbližšího ještě nevyřízeného domu nalevo, resp. napravo od ní a doručí tam letáky. Tato posloupnost má vždy délku právě N , protože za každý znak Karkulka vyřídí jeden dům.

Místo všech možných pořadí tedy postačí generovat všechny platné N -znakové řetězce znaků L a R, jakou námahu musí Karkulka vynaložit, pak pro každý z nich opět zvládneme spočítat v $\mathcal{O}(N)$.

A kolik takových řetězců je? To záleží na tom, kde se nachází Karkulčin dům – pokud by například byl ze všech domů nejvíce napravo, má Karkulka jen jedinou smysluplnou možnost, jak letáky roznašet. Obecně jich může být mnoho, ale nikdy jich nebude více než 2^N , což nahlédneme, když si v řetězci místo L a R představíme nuly a jedničky a na řetězec se podíváme jako na (N) -bitové číslo ve dvojkovém zápisu. Náš řešení má tedy časovou složitost $\mathcal{O}(N \cdot 2^N)$.

Zbývá si rozmyslet, jak všechny možnosti generovat. Poměrně praktický je způsob využívající dvojkový zápis čísel – postupně procházíme všechna čísla od 0 do $2^N - 1$ a pomocí bitových operací jejich dvojkové zápisy dekodujeme na řetězec L a R. Pro inspiraci můžete nahlédnout do následujícího zdrojáku:

```
Program (C++):  
http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-1-exp.cpp
```

Exponenciální řešení podružné

Existuje ale i jiný způsob procházení všech možností, který se nám bude hodit při popisu vzorového řešení. Optimální Karkulčinu cestu spočítáme rekurzivně: na chvíli budeme předpokládat, že víme, zda Karkulka skončí rozřešení v nejbližším, nebo nejbližším domě (v jednom z nich skončí určitě); BUŇO¹ skončí nalevo. Pak existují právě dvě možnosti, kde se měla nacházet řesné předtím: buď stála v domě o jedna napravo (tedy v druhém domě zleva), nebo stála v domě na pravém konci vesnice. Pro obě tyto možnosti můžeme rekurzivním zavoláním téhož algoritmu spočítat optimální postup rozřešení, a ten pak proloužít o poslední krok. Z obou možností si pak vybereme tu lepší a tu prohlásíme za výsledek.

Obecně bude rekurzivní funkce odpovídat na otázku „jak optimálně roznaší letáky, aby byly vyřízeny právě všechny domy v nějakém úseku a Karkulka na konci skončila na levém/pravém konci tohoto úseku?“ Postup pro spočítání odpovědi na takto obecnou otázku se nijak neliší od speciálního případu s roznesením všeho – rozborom případů dojdeme k tomu, že Karkulka může do hledaného stavu vždy přijít z nejvýše dvou různých stavů, na které se zavoláme rekurzivně a pak si vybereme lepší z obou výsledků.

¹ bez újny na obecnosti, tj. „pro názornost si zvolíme konkrétní možnost, pro ostatní byl popis podobný“

Vzorové řešení

Toto řešení je sice pořád exponenciální, ale stačí trochu dynamického programování a rázem se z něj stane řešení polynomiální.

Možných řešení je sice až $\Theta(2^N)$, ale různých stavů, na které naši rekurzivní funkci voláme, je daleko méně. Stavem přitom nazýváme dvojici „množina vyřízených domů, Karkulčina polodla“. Jelikož uvažujeme pouze „smysluplná“ řešení, množina vyřízených domů vždy tvoří souvislý úsek, takže ji můžeme reprezentovat indexy domů na jejích okrajích. Stejně tak na reprezentaci Karkulčiny polodly nám stačí jediný bit říkájící, zda stojí v nejlépeším, nebo nejpravějším vyřízeném domě. Celkem je tedy jen $O(N^2)$ stavů, neboť pro každý z $N(N+1)/2$ vyřízených úseků máme dvě možné pozice pro Karkulku.

Úprava, kterou náš algoritmus zrychlíme z exponenciálního na polynomiální, je vlastně velmi jednoduchá: jednoduše si k rekurzivní funkci pořídíme pomocnou paměť na již spočtené hodnoty a pokaždé, když funkci zavoláme na nějaký stav, podíváme se nejprve, zda už pro něj nemáme spočítaný výsledek, a případně ho okamžitě vrátíme. A jak vlastně stavy ukládat? Nejlehoduhší je pořídit si na to trojrozměrné pole indexované trojicí (levý okraj, pravý okraj, Karkulčina pozice [nalevo/napravo]).

Takové řešení má časovou i paměťovou složitost $O(N^3)$, neboť pro každý stav provedeme jen konstantní mnoho práce a potřebujeme si pamatovat všechny výsledky.

Šetříme paměť

Pokud jsme nějakou variantu tohoto řešení naprogramovali úspěšně, nebo pokud máte dostatek operační paměti, můžete jít se s takovým řešením získat plný počet bodů. Existuje však i varianta, která potřebuje jen lineární množství paměti. Hlavní myšlenka je zněnit pořadí, v jakém se počítají jednotlivé stavy, cožž docílíme tak, že místo kombinace rekurze a pamatování výsledků budeme sami ve vhodném pořadí procházet pole s výsledky a počítat je rovnou (témto dvěma přístupům se někdy říká „top-down“ a „bottom-up“).

Vhodné pořadí přitom bude podle délky úseku, který počítáme – nejdříve spočítáme optimu pro všechny úseky délky jedna, pak pro všechny úseky délky dva atd. Významně si, že pro spočítání optima pro nějaký stav nám stačí znát jen optima pro stavy s o jedna menšími úseky. Můžeme si tedy pamatovat vždy jen výsledky pro aktuální a předchozí délku úseků, čímž se dostaneme na kýžanou lineární paměť, neboť od libovolné délky je jen $O(N)$ úseků. Na detaily se můžete podívat do zdrojůků.

Program (Python 3):

```
http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-1.py
```

Program (C++):

```
http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-1.cpp
```

Riša Hladík

31-1-2 Skoro nejkratší cesta

Nejprve vymyslíme algoritmus pro počítání počtu nejkratších cest, který později zmodifikujeme, aby uměl počítat i o jedna delší cesty.

² <http://ksp.mff.cuni.cz/viz/kucharky/grafy>

³ Vrcholy ve vlně x jsou všechny vrcholy jejichž vzdálenost je x .

Počet nejkratších cest

Nášim cílem je, aby v každém vrcholu bylo napsáno, kolika ríznými nejkratšími cestami lze do daného vrcholu dojít. Proto vrcholu, kde se nachází Karkulka, nastavíme 1 (umíme se do něj dostat právě jedním způsobem), ve všech ostatních nastavíme 0 (zatím se do nich dostat neumíme).

Poté budeme postupovat prohlédáváním do sítěky (algoritmus BFS, pokud ho neznáte, podívejte se do naší grafové kucharky² z Karkulčina vrcholu).

Když přijdeme z vrcholu a do vrcholu b , zvýšíme počet cest ve vrcholu b o počet cest ve vrcholu a . Z každého vrcholu odejdeme maximálně jednou. Kdybychom chtěli odejít z babiččina vrcholu, můžeme algoritmus skončit. V babiččíně vrcholu nalezneme, kolika cestami je možné k ní dojít.

Nyní zbývá dokázat, že náš algoritmus je korektní. K tomu musíme dokázat, že v každém vrcholu je uloženo počet nejkratších cest, kterými je možné se do daného vrcholu dostat.

Dokážeme to indukcí:

Pro první vrchol to jistě platí. Pro vrcholy sousedící s počátečním to jistě platí také (do všech se umíme dostat jen jedním způsobem, totiž přímo ze startovního vrcholu).

Nyní přijdeme k indukčnímu kroku, vime, že pro vrcholy ve vzdálenosti $t-1$ indukční předpoklad platí, nyní to tedy dokážeme pro vrcholy ve vzdálenosti t .

Do vrcholu ve vzdálenosti t lze dojít pouze přes vrcholy ve vzdálenosti $t-1$. Vezmeme tedy vrchol ve vlně $t-1$ ³ a pojmenujme si jej a . Z něj vede hrana do vrcholu b . Každou cestu, která vedla do vrcholu a , je možné rozšířit pouze jedním způsobem o hranu mezi a a b . Z indukčního předpokladu máme v a korektně sečtené cesty, proto přes a do b vede tolik cest, co do a . Může se nám stát, že ve vlně $t-1$ je více vrcholů vedoucích do b . Ale cesty přes každý takový vrchol lze rozšířit pouze o jednu hranu, tedy celkové množství nejkratších cest do vrcholu b je součet přes všechny vrcholy z vlny $t-1$, ze kterých do b vede hrana.

Čímž máme dokázanou korektnost.

Úprava algoritmu pro počítání skoro nejkratších cest

Nyní musíme upravit algoritmus tak, aby uměl počítat cesty o jedna delší, než jsou nejkratší. K tomu se nám bude hodit zavést čas opuštění vrcholu (ve které vlně byl opuštěn).

Dále se nám bude hodit představitovat si graf ve dvou úrovňích nad sebou. V nulté úrovni budeme hledat počet nejkratších cest a v první budeme hledat počet o jedna delších cest, než jsou nejkratší.

Algoritmus hledání počtu bude probíhat následovně pro nulou úroveň:

- Pokud jsme daný vrchol ještě neopustili, přičteme počet cest k tomuto vrcholu a zařadíme jej do fronty k opuštění (stejně jako to dělá klasický BFS).
- Pokud jsme jej opustili v čase t (tedy v stejné vlně, jako se nyní nacházíme), pak počet cest přičteme k vrcholu v úrovni jedna a zařadíme jej do fronty.
- Pokud jsme jej opustili v čase nižším, než t , pak nic nepřičteme ani nedáváme do fronty.

```

| isActive(self) -> bool
[... ]
| remainingTime(...)
| remainingTime(self) -> int

```

A teď se při každé změně intervalu prostě zeptáme, kolik zbývá času, a pokud málo, tak rovnom udeláme update.

Stopky s využitím více funkcí (Python 3):
`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-6.py`
V zadání další série si pak ukážeme, jak lépe vyřešit předávání informace o změně intervalu, než příjmy voláním funkce.

Maria Matějka

matfyz

KSP pro vás připravují studenti Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy.

Webové stránky:

<https://ksp.mff.cuni.cz/>

E-mail:

ksp@mff.cuni.cz

Diskusní fórum:

<https://ksp.mff.cuni.cz/forum/>

Chcete-li s námi komunikovat bezpečně, můžete si ověřit náš HTTPS certifikát – jeho SHA1 fingerprint je: E9:DB:EE:C6:62:BC:14:DE:09:E4:E8:97:DC:36:0E:87:B3:50:0B:01.

Tato úprava nám zaručí, že najdeme počet sledů⁴ o jedné dělešch než jsou nejkratší cesty mezi Karkulovým vrcholem a babičkiny. Ale my máme hledat cesty, musíme tedy ověřit, že ty naše sledy budou také cesty.

Zopakujeme si definici cesty: „Cesta je taková posloupnost na sebe navazujících hran a vrcholů, ve které se neopakuji ani hrany, ani vrcholy.“

Pojďme dokázat, že se nám nebudou opakovat hrany:

Z vrcholu a se dostaneme do vrcholu b přes hranu e . Vrchol a jsme opustili v čase t , takže nyní jsme ve vrcholu b v čase $t+1$. Kdybychom chtěli znovu použít hranu e a tím dojít do vrcholu a museli bychom a opustit v čase $t+1$ (ve vlně, ve které aktuálně jsme), ale my jsme jej opustili ve vlně t , tedy jej znovu nenavštívíme.

Nyní zbývá dokázat, že se nám nebudou opakovat vrcholy. Ty by se mohly opakovat jenom tak, že v čase t z vrcholu a vyjdeme a ve stejném čase do něj přijdeme. Což může nastat, pokud máme hrany vedoucí z a do a , a nikdy jindy. Tedy před spuštěním algoritmu musíme takového hrany odstranit a poté se nám už tento případ stát nemůže, a tak nemůžeme opakovat vrcholy.

Tím máme dokázanou korektnost algoritmu. Jelikož celý algoritmus je jen upravené prohledávání do šířky, jeho časová i paměťová složitost je $O(N+M)$, kde N je počet vrcholů grafu a M počet jeho hran.

Program (Python 3):

`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-2.py`

Vojtěch Sejkora

31-1-3 Řazení kořenek

Nášim úkolem bylo seřadit lahvičky s kořením na co nejméně předsunů. Jinými slovy chceme minimalizovat počet kořenek, které je potřeba přemísť, abychom poslouposti seřídili. To je totiž jako maximalizovat počet těch, které přemísťovat nebudeme.

Kořenky si tedy můžeme rozdělit do dvou skupin podle toho, zda je přesunout musíme, či nikoliv. Lze si snadno povšimnout, že kořenky, které přesouvat nebudeme, tvoří rostoucí podposlouposti. A kdykoliv vybereme nějakou rostoucí podposlouposti, můžeme ji nechat na místě a zbývat kořenek popřesouvat tak, abychom celou poslouposti seřídili. A protože chceme počet kořenek, které přemísťovat nebudeme, maximalizovat, můžeme problém řazení kořenek převést na problém hledání nejdelší rostoucí podposlouposti (dále už jen NRP).

Nejdelší rostoucí podposlouposti

Při hledání NRP využijeme metodu dynamického programování.⁵ Budeme postupovat následovně: vytvoříme problém nejprve pro první prvek poslouposti. Poté pro první dva prvky, přičemž využijeme předchozích výsledků. Takto pokračujeme pro první tři, čtyři, až N prvky.

Pro každý prvek x_i na pozici i si budeme pamatovat číslo $D[i]$ udávající délku NRP končící prvkem x_i . Kvůli zpětné rekonstrukci podposlouposti si musíme ukládat také předchůdce (tj. index prvku, jehož NRP jsme prvkem x_i prodloužili).

Pro první prvek je $D[1] = 1$. Dále předpokládáme, že známe hodnotu D pro prvky $k-1$ prvky. Přidáním k -tého

prvku x_k můžeme rozšířit podposlouposti prvky, které jsou menší než x_k . Hledáme tedy maximum z $D[i]$ takových, že $x_i < x_k$. Hodnota $D[k]$ pak bude rovna tomuto maximum plus 1.

Délka hledané NRP bude maximum ze všech $D[k]$. Zjistění každého $D[k]$ přitom zabere lineární času vzhledem k délce prvotní poslouposti, časová složitost celého algoritmu tedy bude $O(N^2)$. Pokud si navíc pro každé $D[k]$ zapamatujeme jeho předchůdce (index i , pro který se nabývalo maxima), doveďeme snadno pozpátku vypsat celou NRP.

Když už víme, které kořenky je potřeba přemísť, zbývá jenom určit, kam je budeme posouvat. Pokud lahvička 1 není součástí NRP, přesuneme ji na začátek políčky. U ostatních lahviček budeme postupovat takto: zjistíme, zda se má lahvička po seřazení nacházet napravo nebo nalevo od své aktuální pozice, a posuneme ji o tolik políček, kolik je rozdíl indexů aktuální a výsledné pozice.

Urcováním posunu lahviček si časovon složitost nijak nezhoršíme, celý algoritmus proto poběží v kvadratickém čase. Ale jde to i rychleji.

Rychlejší řešení

Stejně jako u předchozího algoritmu budeme postupným přidáváním prvků rozšiřovat doposud nalezené NRP. Tentokrát si však nebudeme pamatovat NRP pro jednotlivé prvky poslouposti, ale budeme si udržovat čísla $P[i]$ udávající, jakou nejmenší hodnotou může končit rostoucí podposlouposti délky i (v případě, že žádná taková podposlouposti neexistuje, bude $P[i]$ rovno $+\infty$).

Všimněme si, že pro konkrétní $P[i]$ platí, že $P[0] < P[1] < P[2] < \dots$. To dokážeme sporem. Předpokládejme, že by bylo $P[i+1] \leq P[i]$. Ovšem podposlouposti délky $i+1$ obsahuje alespoň jednu podposlouposti délky i končící prvkem menším než $P[i+1]$. Číslo $P[i]$ by pak určité neobsahovalo nejmenší možnou hodnotu, kterou může končit rostoucí podposlouposti délky i , což je ve sporu s deňmí čísla $P[i]$.

Vytvoříme si tedy pole P velikosti $N+1$, $P[0]$ nastavíme na $-\infty$ a ostatní prvky na $+\infty$. Zadanou poslouposti budeme postupně procházet zleva doprava. Při zpracovávání k -tého prvku x_k binárním vyhledáváním nalezneme $P[i]$ a $P[i+1]$ takové, že $P[i] < x_k \leq P[i+1]$. Prvkem x_k pak určité můžeme podposlouposti délky i rozšířit a získat tak podposlouposti délky $i+1$. A jelikož platí, že $x_k \leq P[i+1]$, můžeme $P[i+1]$ prvkem k nahradit. Abychom byli schopni NRP zpětně zrekonstruovat, musíme si pro každý přidávaný prvek k navíc zapamatovat index prvku $P[i]$ v původní poslouposti. Délka NRP pak bude maximum z těch i , pro která hodnota $P[i]$ není rovna $+\infty$.

Tak jsme získali algoritmus s časovon složitostí $O(N \log N)$.

Ale jak přesouvat?

Hledání NRP jsme zrychlili, ale pořád zbývá zjistit, o kolik pozic kterou zbývající kořenku přesunout. Na to bychom potřebovali udržovat si, na které pozici se právě která kořenka nachází. To není snadné udělat rychle, protože jedním přesunem se může změnit pozice lineárně mnoha kořenek. Proto se vydáme menší oklikou ...

Seříděnou poslouposti budeme stavět od nejmenších prvků k největším. Pokud aktuální prvek leží v NRP, necháme ho na místě. Pokud v NRP neleží, musíme ho přesunout. A teď se při každé změně intervalu prostě zeptáme, kolik zbývá času, a pokud málo, tak rovnom udeláme update.

z jeho dosavadní pozice na tu správnou. Pozor ale na to, že před prvkem, který chceme nechat na místě, ještě mohou být nějaké větší, dosud nepřesřídované prvky. Dobře je to vidět na příkladu: mějme posloupnost

7 2 3 4 5 1 8 6.

Prvky 2, 3, 4, 5, 8 tvoří NRP. Nejprve chceme přemístit 1. Tím vznikne

1 | 7 2 3 4 5 8 6.

Pak bychom rádi nechali 2, 3, 4, 5 na místě, ovšem před nimi ještě leží 7. Tu tam tedy také prozatím necháme:

1 7 2 3 4 5 | 8 6.

Pak přemístíme 6 o pozici dolůleva a za ní 7, již vytáhneme z jinak už hotové části:

1 2 3 4 5 6 7 | 8.

Zbyvajících 8 ponecháme na místě.

Můžeme pozorovat, že v každém okamžiku je posloupnost rozdělena na *levou část*, která je už seříděná, jen v ní jsou nějaké přebytné prvky, a dosud neseříděnou *prvou část*, z níž jsme ovšem nějaké prvky vytáhali. Provádíme kroky tři dnuh:

1. Aktuální prvek vytáhneme z přebytných v levé části.
2. Aktuální prvek vytáhneme z pravé části.
3. Aktuální prvek je v NRP, takže zůstává na místě. Jen se logicky přesouvá z pravé části do levé. Pokud před ním ležely nějaké prvky mimo NRP, přesouvají se také nalevo jako přebytné.

Asi vás napadne, k čemu to je dobré, když i na provázení těchto kroků potřebujeme potřebujeme pamatovat si aktuální polohu každého prvku. Ovšem tenkrát neprovádíme obecné přesuny, nýbrž trochu speciální. Proto můžeme použít trochu trik: místo abychoom prvky přesouvávali, budeme je kopírovat a původní prvky „škrtnat“ – polohu necháme, jen si poznamenejme, že prvek z ní už zmizel.

Budeme tedy potřebovat počítat, kolik před/zá daným prvkem leží *neseřtáných* prvků. K tomu se budem hodit intervalové stromy.⁶ datová struktura, která si pamatuje posloupnost nějaké délky M a umí v čase $O(\log M)$ jednat změnit jeden prvek posloupnosti, jednak říci součet všech prvků ležících v zadaném intervalu indexů.

Pro levou a pravou část si pořídíme po jednom intervalovém stromu. Každý intervalový strom si bude pro každou pozici ve své části pamatovat null nebo jedničku podle toho, zda příslušný prvek už byl škrtnutý či nikoliv. Dotez na součet prvků v intervalu nám pak odpoví, kolik prvků v intervalu zbývá. Z pravé části jenom škrtnáme, do levé site i přidáváme, ale jenom na konce.

Každý prvek tedy dokážeme zpracovat v čase $O(\log N)$, celkem tedy algoritmus pobeží v čase $O(N \log N)$.

Program (C):
<http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-3-c>

Spily stromy

◊ Předchozí algoritmus pro udržování poloh zabožený na dvou intervalových stromech je sice smadný na implementaci, ale vyznádaje netriviální nápad: rozdělit posloupnost na levou a pravou část, abychoom se vyhnuli potřebě

vkládat prvky dovnitř posloupnosti – na to by totiž intervalové stromy byly krátké.

Existuje ovšem standardní technika reprezentace posloupnosti, která umí udržovat polohy prvků i přes vkládání. Je založena na Spily stromech – o těch si můžeme přečíst v Průvodci labýrntím algoritmů.⁷ Stručně řečeno, jsou to binární stromy, které při operaci s libovolným prvkem tento prvek nejdřív „vyrohnjí“ do kořene. Ví se o nich, že dosahují amortizované časové složitosti $O(\log N)$ na operaci.

Posloupnost budeme reprezentovat Spily stromem, jehož vrcholy čtené „zleva doprava“ budou obsahovat prvky posloupnosti. Navíc do každého vrcholu zapiseme, kolik v podstromu pod ním leží vrcholů. Výměte si, že tyto informace dokážeme při rotaci v konstantním čase přepočítat.

Pozor na to, že se nejedná o vyhledávací strom – nehledáme podle hodnot, nýbrž si pro každý prvek posloupnosti pamatujeme ukazatel na příslušný list. A jakmile list vyrotujeme do kořene, stačí se podívat do levého syna, abychoom zjistili, kolik prvků v posloupnosti leželo před tímto prvkem. Polohu prvků tedy zvládneme spočítat v amortizovaném čase $O(\log N)$. Jednoduchou modifikací Spily-stromových algoritmů pak dokážeme v tomžž čase i vkládat a mazat prvky.

Vyzbrojení touto těžkou mašinerií tedy dokážeme všechny přeusny naplánovat v čase $O(N \log N)$.

Program (C):

<http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-3-splay-c>

Van Emde-Bossový stromy

◊◊◊ Dodejme ještě, že hledání NRP by se dalo zrychlit pomocí van Emde-Bossových stromů. To je datová struktura, která dovede udržovat množinu přirozených čísel z rozsahu 1 až U v čase $O(\log \log U)$ na operaci. Dovede vkládat, mazat a hledat největší prvek větší než zadané číslo. Tím bychom mohli nahradit binární vyhledávání v našem algoritmu. Jelikož hodnoty $P[i]$ nejsou větší než N , provedli bychom jeden krok algoritmu v čase $O(\log \log N)$ namísto $O(\log N)$. Nicméně plánování přesuntů takto zrychlit neumíme.

Klárka Tauchmanová & Martin „Mehočič“ Mareš

31-1-4 Myslivci

Podle hodového hodnocení se jednalo o jednohuší úlohu, a tak se nabízí jako kandidát na lehece získané body. A skutečně pár hodů lze získat skoro zadarmo. Vlastně téměř stačí zopakovat zadání.

Chceti jsme po vás, abyste pro každou hájovnu spočítali součet vzdálenosti do všech domků. A to je přesně to, co stačí pro pomalé řešení – projit postupně všechny hájovny, pro každou hájovnu všechny domky a vzdálenosti mezi danými domky a hájovnaní pro každou hájovnu sečíst. Takoveto řešení má složitost $O(NM)$.

Vzorové řešení je ale rychlejší. V podobných úlohách se vyplácí si domky seřadit podle soubřadnosti, abychoom je měli přitřezané seřazené. Když je máme takto seříděné, můžeme si všimnout, že to, co nachodí dva myslivci ze sousedních hájoven se moc nelíší. Nejprve předpokládáme, že známe dvě hájovny a že mezi nimi není žádný domček. Pro přehlednost ještě označme vzdálenost mezi těmito hájovnaní d .

```
# Zobrazení stopce
self.setlayout(self.layout)
self.show()

def stop(self):
    # Zastav časovač
    self.timer.stop()
```

Mimochodem, místo `self.timer.stop()` je možné také napsat `self.timer = None` a funguje to úplně stejně. Tedy navenek úplně stejně; alternativní kód rovnomu časovači úplně zruší, resp. odstraní na něj referenci. O zbytek se postarají popeláři.

Výrazně pracnější je **úkol 3**, ve kterém je třeba napsat GUI na známém příslušného prvku. Později si ukážeme, že bychom mohli použít například `QLineEdit`, nebo dokonce `QSpinBox`, nyní však chceme na tomto stále poměně jednoduchým příkladě ukázat obsluhu více různých událostí.

Celá věc by se dala napravit do třídy `Stopky`; takovéhle nastrováčko hodnoty je však dostatečně obecné na to, aby si zasloužilo vlastní třídu a widget.

```
class Nastav(QWidget):
    def __init__(self, *args, **kwargs):
```

```
        # Inicializace QWidgetu samotného
        super().__init__(*args, **kwargs)

        # Počáteční hodnota v milisekundách
        self.interval = 1000

        # Údlníky a ležblíky
        self.inlabe1 = QLabel(self)
        self.minsb = QPushButron(self,
            text="Ú2212")

        self.minsb.clicked.connect(self.mins)
        self.plusb = QPushButron(self, text="+")
        self.plusb.clicked.connect(self.plus)

        self.updatelabel()

        # Rozložení ovládacích prvků
        self.layout = QHBoxLayout(self)
        self.layout.addWidget(self.inlabe1)
        self.layout.addWidget(self.minsb)
        self.layout.addWidget(self.plusb)

        self.layout.addWidget(self.plusb)

        self.inlabe1.setText(str(self.interval))

        self.setlayout(self.layout)
```

```
# Tuhle volám, když značkou plus
def plus(self):
    self.interval += 100
    self.updatelabel()
```

```
# Tuhle volám, když značkou minus
def minus(self):
    # Nechtí slézt až na nulu
    if self.interval < 200:
        self.interval = 100
    else:
        self.interval -= 100
    self.updatelabel()
```

```
self.updatelabel()
```

```
# Oci aktualizovat zobrazený text
```

```
def updatelabel(self):
    self.inlabe1.setText("%(kolik)d ms" %
        {"kolik": str(self.interval)})
```

Tento nový widget musíme nějak přidat do widgetu `Stopky`. Především na konce konstruktoru přidáme pár řádků: `self.nastav = Nastav(self)`, čímž objekt vytvoíme, a `self.layout.addWidget(self.nastav)`, čímž jej přidáme do layoutu.

Zbytek se proměni poměněk výrazněji:

```
def start(self):
    # Zkopíruj interval z nastavovátka
    self.interval = self.nastav.interval

    # Počáteční čas je nula
    self.elapsed = 0

    # Vytvo časovač
    self.timer = QTimer(singleShot=True)
    self.timer.timeout.connect(self.tick)

    # Tik pro začátek
    self.tick()
```

```
def stop(self):
    # Zruš časovač.
    self.timer.stop()
```

```
def tick(self):
    # Uplnul interval, připočítej
    self.elapsed += self.interval

    # Co když se změnilo nastavení?
    self.interval = self.nastav.interval

    # Pusť časovač znovu
    self.timer.start(self.interval)
```

```
# Přepis label
self.updatelabel()
```

```
def updatelabel(self):
    # Zobrazení uplnulého času v sekundách
    self.labe1.setText(
        str(self.elapsed / 1000.0))
```

Jistě jste si všimli, že v upraveném kódu používám milisekundy. To je proto, aby bylo rychlejší ladění a větší efekt. Kto použil ve svém kódu sekundy, nebyl zkrácen na svých bodcích.

A konečně poslední **čtvrtý úkol**. Zde se nabízelo několik možných řešení. První, pokud jste použili čísto to, co jsme si předvedli v zadání, spočívá ve spínavém triku, kdy spustíme čítač s fixním intervalem (treba 10 milisekund) a při každém tiků jenom spočítáme, jestli už máme zobrazat nové číslo, nebo ne.

Stopy s fixním intervalem (Python 3):
<http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-6-simple.py>

To je hezké, ovšem poměně neeklektivní, neboť plýtváme procesorovým časem. Podíváme se tedy do manuálu ke `QT`-meru a najdeme, co ještě máme umí. K tomu bychom ovšem potřebovali vědět, kde je manuál. Existuje webová dokumentace,⁹ která je ovšem pro `C++`.

Ve webové dokumentaci najdeme metody `isActive` a `restartTime`, které se nám budou hodit, a ještě se podíváme do Pythonu dokumentace, abychoom zjistili, jestli je máme k dispozici i v Pythonu.

```
>>> from PyQt5.QtCore import QTimer
>>> help(QTimer)
[... ]
| isActive(...)
```

⁶ <http://ksp.mff.cuni.cz/viz/kucharky/intervalove-stromy>
⁷ <http://pruvodce.uow.cz/>

⁹ <http://doc.qt.io/qt-5/qtimer.html>

Tim jsme hotovi. Celý příchoď dokola kolem mnohobíhnutíku stihneme v čase $O(N)$, neboť každou hranu i vrchol bereme pouze jednou a nikdy se nevracíme, předpovídání první příčky stihneme takřka v čase $O(N)$ a výsledek si sbíráme cestou. Paneřovto složitost je $O(N)$ na uložení vstupů; na jednotlivé kroky nám jinak stačí konstantní množství paměti.

Program (Python 3):
`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-5.py`

Maria Matějka

31-1-6 Hroznyšovo okno

V prvním díle seriálu jsme se seznámili s grafickou knihovnou Qt a především s jejími úplně základními prvky – s ovládkávacím okýnkem na zprávy, obyčejným `QWidgetem` a s časovačem.

První díl spočíval v tom, že místo zavření boxu po dvou vteřinách uděláme něco jiného, totiž změním textu. Ukol měl trvávní, avšak poněkud prasečké řešení:

```
#!/usr/bin/python3
from PyQt5.QtCore import QTimer
from PyQt5.QtWidgets import \
    QApplication, QMessageBox
import sys
app = QApplication(sys.argv)
box = QMessageBox(text="ahoj světe")
box.show()
def ring():
    box.setText("budík už zvoní")
timer = QTimer(singleShot=True)
timer.timeout.connect(ring)
timer.start(2000)
app.exec()
```

Jenomže to neumíme ve větším měřítku. Kdybychom měli mít takových časovačů a boxůk pět a každý by nastavil text na „budík už zvoní“ na svém boxku jiný, tak potřebujeme pět funkcí. Takže to zkusíme trochu čistěji:

```
#!/usr/bin/python3
from PyQt5.QtCore import QTimer
from PyQt5.QtWidgets import \
    QApplication, QMessageBox
import sys
app = QApplication(sys.argv)
class MyBox(QMessageBox):
    def ring(self):
        self.setText("budík už zvoní")
box = MyBox(text="ahoj světe")
box.show()
timer = QTimer(singleShot=True)
timer.timeout.connect(box.ring)
timer.start(2000)
app.exec()
```

V tomhle kódu jsme *zdehli* prvotní `QMessageBox` a přidali jsme si do něj jednu funkci navíc, která mu přepsuje text.

`https://www.youtube.com/watch?v=rjLDfMjv7WA`

Voláme pak tuple funkci. To se pak dá jednoduše upravit třeba na pět budíků takto:

```
#!/usr/bin/python3
from PyQt5.QtCore import QTimer
from PyQt5.QtWidgets import \
    QApplication, QMessageBox
import sys
app = QApplication(sys.argv)
class MyBox(QMessageBox):
    def ring(self):
        self.setText("budík už zvoní")
items = []
for i in range(5):
    box = MyBox(text="ahoj světe")
    box.show()
    timer = QTimer(singleShot=True)
    timer.timeout.connect(box.ring)
    timer.start(1*1000)
    items.append((box, timer))
app.exec()
```

Když totiž předám časovači `box.ring`, předávám mu *metodu konkrétního objektu*. Tím se tedy při každé iteraci smyčce připojí každý časovač na příslušný box a ne nikam jinam.

Tamhle příklad obsahuje jednu záležitost, a to jsou popeláři, neboli *garbage collector*. Hej ty, já jsem taky popelář, s zpráva si Python na konci každé iterace smyčce zahodí obsah lokálních proměnných `box` a `timer`. Aby se tedy naše práce vytvořené objekty boxůk a časovačů po každé iteraci nezahodily, musíme si je uložit, například do seznamu. Později si ukážeme, jak to udělat o něco čistěji.

Trojice **úkolu 2, 3 a 4** mohla mít společné řešení, my si ale předstevíme postupně úpravy a vysvětlíme, proč ty věci děláme a jak.

Nejprve řešení **úkolu 2**. Jeho účelem bylo především osahat si, jak se věci dějají. Uděláme tedy v programu ještě jedno tlačítko, přidáme ho do layoutu a navážeme na něj příslušnou funkci, která znší časovač. Kód ukazuje jen zmenšené části, na konci bude odkaz na celý program.

```
class Stopky(QWidget):
    def __init__(self, *args, **kwargs):
        # Inicializace QWidgetu samotného
        super().__init__(*args, **kwargs)
        # Výroba ovládacích prvků
        self.label = QLabel(self)
        self.startB = QPushButton(self,
            text="start")
        self.startB.clicked.connect(self.start)
        self.stopB = QPushButton(self,
            text="stop")
        self.stopB.clicked.connect(self.stop)
        # Umístění ovládacích prvků
        self.layout = QHBoxLayout(self)
        self.layout.addWidget(self.label)
        self.layout.addWidget(self.startB)
        self.layout.addWidget(self.stopB)
```

Pak si stačí uvědomit, že při cestě do každého domku vlevo od těchto hájovny, si myslivce z levé hájovny ušetří vzdálenost d , a naopak při cestě do domku napravo nachodí o d více. Pokud tedy například víme, kolik se nachodí myslivce z levé hájovny (označme x) a počet domků nalevo (označme l) a napravo (označme p) od těchto hájovny, snadno spočítáme, kolik se nachodí myslivce z pravé hájovny. Stačí vzít, x přičíst $d \cdot l$ a odečíst $d \cdot p$.

Vypočítat se s problémem, kdy se domek nachází mezi hájovnamy, není nijak těžké. Nicméně celou práci si můžeme ušetřit tím, že se ke všem domkům budeme dovat jako k hájovnam (a když všechny domky prohlásíme za hájovny, tak se mezi žádnými sousedními hájovnamy už žádný další domek nacházet nemůže) – samozřejmě, v součtu vzdálenosti budou stále figurovat jen domky, spíš si úpravu můžeme představit tak, že na pozici každého domku přidáme novou hájovnu, pro kterou budeme taky počítat vzdálenosti. Na rozšíření hájovny a domků budeme pamatovat až při samotném vypisování výsledků, když prostě výsledky pro obyčejné domky (resp. pro nově přidané „pseudohájovny“ na jejich pozicích) vypisovat nebudeme.

Zbývá vyřešit jediný problém – jak získat nachozenou vzdálenost pro prvního myslivce. Jakmile ji získáme, můžeme rychle výše zmíněným trikem získat vzdálenosti pro jeho sousedy, sousedy jeho sousedů atd., až je budeme znát pro všechny myslivce. To uděláme ale velmi jednoduše. Vybereme si nějakého sympatičtějšího myslivce (třeba toho nejlevějšího), a jeho nachozenou vzdálenost spočítáme trvávními zápisyem z kvadratického řešení. Jelikož ji počítáme pro jednoho myslivce, zabere nám jen lineární čas vzhledem k počtu hájovny a domků.

V tomto řešení tedy nejprve seřídíme domky a hájovny, to nám zabere $O((N + M) \log(N + M))$. Poté musíme najít vzdálenost pro prvního myslivce, to zvládneme v čase $O(N + M)$. Vzdálenost pro každého dalšího myslivce zvládneme spočítat pomocí jednoduchého vzorce v konstantním čase. Je třeba ji ale spočítat pro každého zvlášť, dohromady tedy opět v $O(N + M)$. Nejdle tedy trváíme úvodním tříděním, celková časová složitost je tedy $O((N + M) \log(N + M))$.

Co se panítká týká, tak si u každého domku pamatujeme jen jeho pozici (případně ještě, zda se jedná o hájovnu či nikoliv), a spočítanou vzdálenost). Tedy pro každý domek máme konstantní množství informací. Kromě toho potřebujeme jen nějaké pomocné proměnné. Vystačíme si tedy s $O(N + M)$ paměti.

Řešení z jiného pohledu

Nabídneme ještě jiné, podobné řešení, které je možná náležitě méně přiročné, přitom ale mnohem jednodušší. Co kdybychom nejprve spočítali vzdálenosti, které myslivci nachodí směrem doleva pro každého myslivce zvlášť, a poté kolik nachodí směrem doprava?

Opět si pro jednoduchost nejprve domky a hájovny seřídíme a všechny domky prohlásíme za hájovny. Budeme proclázat hájovny zleva a budeme si udržovat informaci *kolik se myslivce od aktuální polohy nachodí směrem doleva*. Tato informace (označme x) se snadno aktualizuje. Udržujeme si počet domků (těch skutečně „nahajovních“) vlevo (označme l) a vzdy, když se posuneme na další hájovnu (ve vzdálenosti d), zvětšíme hodnotu x o $l \cdot d$ a případně zvědeme hodnotu l o jedničku.

U každé hájovny si tuto informaci zapamatujeme. Analogicky spočítáme operátnou hodnotu směrem doprava. Pak pro každou hájovnu tyto dvě hodnoty sečteme a máme výsledek.

Opět je potřeba si domky seřadit, takže jsme si časově nijak nepomohli, ale možná vám tento přístup přijde zajímavý a snad (třeba na sepsání programu) i jednodušší.

Program (Python 3):
`http://ksp.mff.cuni.cz/viz/31-1-4.py`

Zrychlení, nezrychlení

Na závěr ještě ukážeme malinké zrychlení. Abychom její detaili, uděláme útrok stranou. Nejprve totiž zapomeneme na hájovny a výše popsaný algoritmus (libovolný z dvou popsaných) provedeme jen pro obyčejné domky. To stihneme v čase $O(M \log M)$.

Jak ale spočítáme vzdálenosti pro hájovny? Vzpomeňme si, že (z první verze řešení) snadno spočítáme vzdálenost pro danou hájovnu, když ji známe pro jejího souseda. Chceme-li tedy znát vzdálenost pro nějakou hájovnu, stačí najít sousední domek (ostatní hájovny nehraní žádnou roli) a pak použít náš vzoreček. Právě sousední domek najdeme velmi snadno pomocí binárního vyhledávání. Takto postupně můžeme získat vzdálenosti pro všechny hájovny.

Jak je to tedy s časem? Úvodní běh algoritmu zabere čas $O(M \log M)$, pro každou hájovnu pak musíme binárně vyhledat mezi domky (i; v čase $O(\log M)$) a provést konstantní množství operací. Součtem přes všechny hájovny dostaneme $O(N \log M)$. Pro celý algoritmus dohromady tedy máme $O((M + N) \log M)$. Paneřtí stále potřebujeme $O(M + N)$.

Na první pohled se tedy jedná o rychlejší algoritmus a on skutečně rychlejší je. Nicméně aby se toto zrychlení projevilo, muselo by být obyčejných domků mnohem více než hájovny. Kdyby například domků bylo N^3 , dostali bychom $O(N^3 \log N^3) = O(N^6 \cdot 3 \log N) = O(N^6 \log N)$, tedy podle O jsme si vůbec nepomohli. Aby se tato změna projevila, muselo by být domků exponenciálně více, tedy třeba 2^{2^N} .

Dominik Smrz

31-1-5 Krájení hájovky

Je-li řez hájovkou svíží a hájovka (spíš takový dřevodot) je kolmý hranol, můžeme splácnout celé zadání do plochy. Máme zadány konvenční mnohobíhnutí a máme najít takovou příčku, která její dělí na dvě poloviny (dva díly se stejnou plochou) a z ve všech takových je nejkratší možná.

Tak je to ostatně nakreslené i v zadání. Výškoví hranolu se tedy nadále nebudeme zabývat a zůstáváme řešeními čtyřmi notami na pevné dvourozměrné zemi.

Ještě se hodí definice: *příčka příčka* je v této úloze úsečka, jejíž oba krajní body leží na obvodu zadávaného mnohobíhnutí, a zároveň tato úsečka dělí mnohobíhnutí na dvě (ne nutně stejné) části o stejném obsahu.

Ještě potřebujeme vyřknout jeden důležitý předpoklad, a to je formát vstupního dat. Není teď příliš důležitý, jestli budou souřadnice odděleny mezerami, tabulátory nebo třeba sneky, ale zajímá nás, co bude obsahem těch dat. Budeme dále předpokládat, že na vstupů máme seznam souřadnic *vrcholů a prvků po obvodu mnohobíhnutí*. Ostatně pokud by Karluška hájovku měřila pravítkem (či případně nebo naopak mikrometrem, záleží na velikosti), tak by hodnoty pravděpodobně naměřila právě takto.

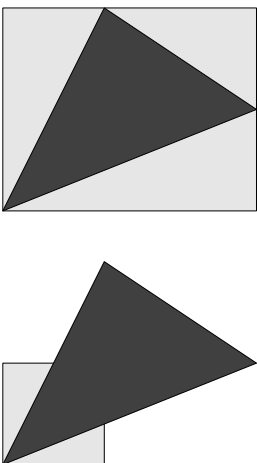
Jak spočítat obsah mnohoúhelníka

První, co vůbec musíme umět, je spočítat obsah mnohoúhelníka. Jak se to dělá? Obvykle se rozdělí mnohoúhelník na trojúhelníky (nejlépe na nějaké s rozumnou velikostí) a sečte se obsah jednotlivých trojúhelníků.

Nuže, jak spočítat obsah trojúhelníka ze souřadnic? Vytáhneme králička z klobouku, aneb předvedeme osklivý vzorec:

$$P = \frac{|x_1y_2 + x_2y_3 + x_3y_1 - y_1x_2 - y_2x_3 - y_3x_1|}{2}$$

Dostaneme se k němu mnoha různými způsoby, mňj oblíbený je makreslit si trojúhelník do obdélníku, odečíst přebytečnou část a upravit výraz, viz levý obrázek. Za domácí úkol si pak můžete zkontrolovat, že to funguje i ve chvíli, kdy si nejspíš, který vrchol trojúhelníka je vlevo a který vpravo, takže vám vyjde ten obdélník nějak pochybně, viz pravý obrázek.

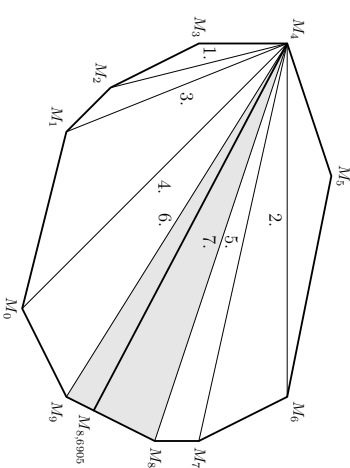
Jak najít aspoň nějakou vlnitou přímku

Zvolíme-li libovolný bod na obvodu mnohoúhelníka, jistě najdeme alespoň jednu příčku přímku. Jak? Budeme procházet mnohoúhelník po obvodu proti směru a postupně přičítat jednotlivé trojúhelníky, dokud nedojdeme k poslednímu, který rozdělíme ve správném poměru.

Označme pro přehlednost vrcholy n -úhelníka M_0 až M_{n-1} a BÚNO najdeme příčku přímku, která prochází bodem M_k .

Definice: Ve všech následujících algoritmech budeme používat funkci $P(a, b, c)$, která počítá plochu trojúhelníka tvořeného vrcholy M_a, M_b a M_c .

1. $S \leftarrow 0$
2. Přes i od 0 do $N - 2$:
3. $S \leftarrow S + P(0, i + 1, i + 2)$
4. $L \leftarrow 0, R \leftarrow 0$
5. $l \leftarrow k - 1, r \leftarrow k + 1$
6. Dokud $l \neq r + 1$:
7. Když $L > R$:
 8. $R \leftarrow R + P(k, r, r + 1)$
 9. $r \leftarrow r + 1$ (mod n)
10. Jinak:
 11. $L \leftarrow L + P(k, l, l - 1)$
 12. $l \leftarrow l - 1$ (mod n)
 13. Když $L \geq S/2$ nebo $R \geq S/2$, skončí

Nyní zbývá poslední trojúhelník (ten šedý). Ten bude pravděpodobně potřeba rozdělit nákle uprostřed. Spočítáme jeho plochu $Q = P(k, l, r)$ a zjistíme správný poměr:

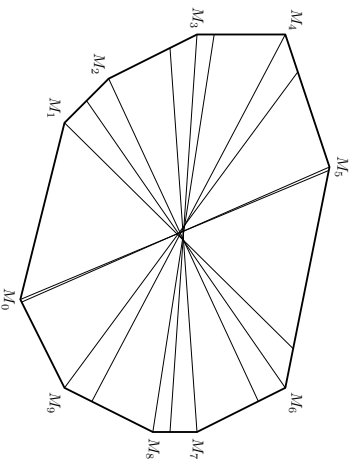
$$\begin{aligned} L + qQ &= R + (1 - q)Q \\ 2Qq &= R - L + Q \\ q &= \frac{R - L + 1}{2Q} + 2 \end{aligned}$$

Nyní tedy najdeme bod M_{l-q} na straně M_lM_r , který ji dělí v poměru $q : (1 - q)$, a to je druhý konec příčky přímky. Plocha trojúhelníka $M_lM_{l-q}M_k$ je totiž k ploše trojúhelníka $M_lM_qM_k$ ve stejném poměru, jako jsou úsečky M_lM_{l-q} a $M_lM_qM_r$, neboť tyto dva trojúhelníky mají společnou výšku. Tato příčka je v obrázku vyznačena tučnou.

Jak najít vlnitou příčku, které procházejí aspoň jedním vrcholem mnohoúhelníka

To je jednoduché. Pro každý vrchol na obvodu spusťme výše uvedený algoritmus a máme hotovo. Časová složitost $O(n^2)$, neboť výše uvedený algoritmus v nejhorším případě polokružně projde všechny vrcholy, než se zastaví. Kdyžby byla plocha jenom o příčkách procházejících vrcholem, bylo by to snadné, ale takhle k tomu bude potřeba přidat ještě úvahy o příčkách, které protínají hrany mnohoúhelníka „někde uprostřed“, viz níže.

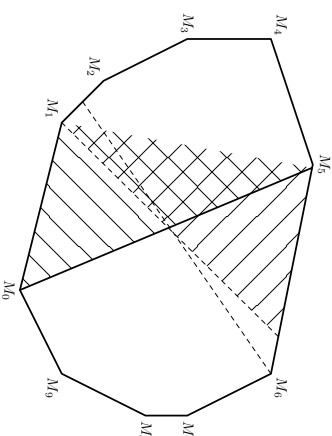
Navíc je takový postup pomalý. Dělá spoustu věcí vícrát, konkrétně procházení po obvodu a počítání obsahu. Pořídíme si tedy algoritmus, který se znalostí jedné příčky postupně obejde všechny.

To se vyzníví jednoduše, horší je to odhadit při implementaci. Řeknu si, že chci najít nejbližší další příčku ve směru

hodnotových nuteček. Zkusím tedy spočítat nejbližší příčku procházející oběma sousedními body.

Pokud tedy hledám následující příčku v obrázku k té, která prochází vrcholem M_0 (a končí těsně vedle vrcholu M_5), pak to buďto bude ta, která prochází vrcholem M_1 , nebo která prochází vrcholem M_6 .

Spočítáme tedy druhý vrchol pro obě tyto příčky a zjistíme, který z nich je na obvodu mnohoúhelníka dříve než protíná vrchol. Pro příčku skrz vrchol M_1 to učiníme tak, že spočítáme obsah trojúhelníku M_1M_5 a M_5M_6 a makreslime na přínce M_5M_6 takový bod M_{5+x} aby trojúhelník M_1M_5 a M_5M_{5+x} měl stejný obsah jako předchozí zmíněný trojúhelník.

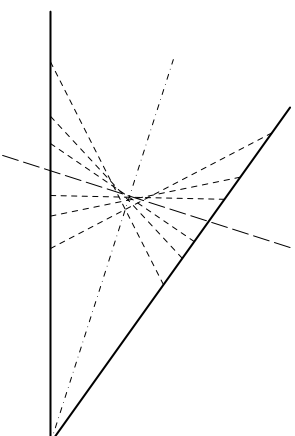
Přechod k následující příčce si totiž také můžeme rozdělit na dva kroky. Nejprve se přesune příčka z vrcholu M_0 do vrcholu M_1 , čímž levá strana mnohoúhelníka o nějaký obsah přijde, a pak se to vykompenzuje posunem druhého konce příčky.

Tim máme vyřešený případ, kdy by nás zajímaly jenom příčky procházející alespoň jedním vrcholem mnohoúhelníka, a můžeme nastoupit k poslední části řešení.

Lemma o ose úhlu

Lemma o ose úhlu: Je zadán úhel φ s vrcholem V a polopřímkami VR a VS . Je také zadán konstantní obsah S . Protom-li přímkou p polopřímky VR a VS v bodech R_i a S_i tak, že obsah trojúhelníka VR_iS_i je roven S , pak délka úsečky R_iS_i je rostoucí funkcí absolutní hodnoty velikosti úhlu, který svírá přímkou p s kolmicí na osu zadaného úhlu φ .

Totéž tvrzení trochu lidšší: Mám spoustu různých trojúhelníků, které mají stejný obsah a stejný jeden úhel. Čím víc jsou ty trojúhelníky rovnostranné, tím kratší je strana protilehlá k tomu stejnému úhlu.

Na obrázku je to snad dobře vidět. Čím větší úhel svírá kratce čátkovaná čára s dlouze čátkovanou čarou, tím je delší. Přitom všechny znázorněné trojúhelníky mají stejný obsah.

Důkaz: Platí, že $S = \frac{1}{2} |VR_i| |VS_i| \sin \varphi$ (jeden z běžných vzorců pro výpočet obsahu trojúhelníka). S a φ jsou konstantní, platí tedy $\sin \varphi = \frac{2S}{|VR_i| |VS_i|} = |VR_i| |VS_i|$ pro libovolné i a j .

Dále poslouží Kosinova věta.

$$|VR_i|^2 + |VS_i|^2 - 2|VR_i| |VS_i| \cos \varphi = |R_iS_i|^2$$

Odečteme-li od sebe tyto rovnice pro i a j , pak dostaneme:

$$\begin{aligned} |VR_i|^2 + |VS_i|^2 - |VR_j|^2 - |VS_j|^2 - \\ - 2|VR_i| |VS_i| - |VR_j| |VS_j| \cos \varphi = |R_iS_i|^2 - |R_jS_j|^2 \end{aligned}$$

Zde se nám vyzníčí činitel $\cos \varphi$ (neboť součiny jsou stejné, jak víme z předchozího odstavce), a tedy nám zbyde

$$|VR_i|^2 + |VS_i|^2 - |VR_j|^2 - |VS_j|^2 = |R_iS_i|^2 - |R_jS_j|^2$$

Nyní si naopak součiny přidáme, konkrétně k rovnici přičteme

$$2|VR_j| |VS_j| - 2|VR_i| |VS_i| = 0$$

a dostaneme

$$(|VR_i| - |VS_i|)^2 - (|VR_j| - |VS_j|)^2 = |R_iS_i|^2 - |R_jS_j|^2$$

Nezbývá než konstatovat, že pokud $|R_jS_j| < |R_iS_i|$, tak stejná nerovnost platí pro druhé mocniny (neboť délky jsou kladná čísla), a tedy platí stejná nerovnost i pro rozdíly na levé straně výše uvedené rovnice.

Jak se dostat na minimum? Zařídíme, aby $|VR_j| = |VS_j|$, neboť tehdy je rozdíl na levé straně rovnice nejmenší možný. A takový případ je jediné řešení, když je trojúhelník VR_jS_j rovnostranný se základnou R_jS_j . V rovnostranném trojúhelníku je osa úhlu kolmá na základnu, což je přesně to, co potřebujeme do finše.

Příčky hrana-hrana

Když už známe všechny příčky vrchol-hrana, můžeme též prozkoumat, jestli náhodou není lepší místo řezu vrcholem použít řez hranou. Hloupé řešení v $O(n^2)$, které prozkoumá všechny možné dvojice hran, rovnou zavrhujeme, neboť se nabízí lepší.

V době, kdy hledáme další příčku vrchol-hrana, tedy není třeba nic jiného, než zkontrolovat, jestli se v blízkosti nenachází ještě nějaká vhodná příčka hrana-hrana (která bude vždy kolmá na osu úhlu, kterou tyto dvě hrany svírají). Potřebné údaje k tomu jsou: stačí spočítat několik obsahů trojúhelníků v okolí a najít osu úhlu.

Osa úhlu by mohl být kámen úrazu, dokud si nezpozorníme na větu o ose úhlu: Osa úhlu o trojúhelníku ABC protíná stranu BC v bodě D tak, že $\frac{|BD|}{|DC|} = \frac{|AB|}{|AC|}$. Hledáme-li tedy osu úhlu, který svírají úsečky KL a M/N , stačí nám najít přímku V přímkou, na kterých úsečky leží, a rozdělit úsečku LN v poměru $|V'L| : |VN|$. Tim získáme druhý bod osy úhlu.

Hodí se ještě poněkud špinavý trik. Není třeba nějak precizně vyžadovat, kde má příčka být. Nalezneme nějakou příčku, která je kolmá na osu úhlu, a krusíme ji postupně tak, aby byla příčkou (se znalostí obsahu okolních částí mnohoúhelníku). Pokud i po posunutí stále prochází stejnými hranami, započítáme ji.